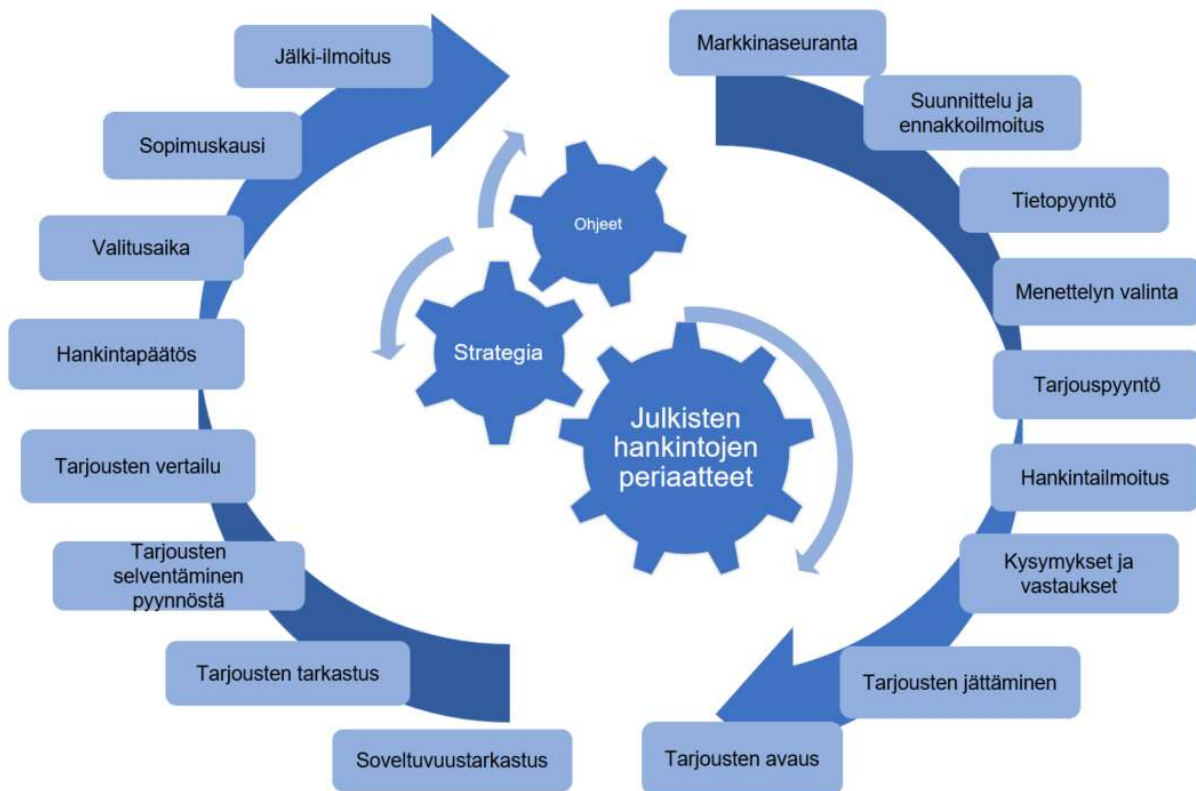

Hankintaohje

Kaupunginhallitus

17.3.2025

Sisällysluettelo

1	Termejä ja huomioitavia asioita	1
2	Hankintaohjeiden soveltaminen	6
3	Hankintatoiminnan periaatteet	7
4	Hankintatoiminnan tavoitteet	7
5	Hankintojen organisointi	8
6	Hankintojen suunnittelu	10
7	Varautuminen hankinnoissa	11
8	Yhteishankinnat	11
8.1	Ennakoidun arvon laskeminen.....	13
8.2	Markkinakartoitus, markkinavuoropuhelu ja tekninen vuoropuhelu.....	14
8.3	PK-yritysten ja paikallisuuden huomioiminen.....	15
8.4	Vastuullisuus – kestävän kehityksen ja sosiaalisten näkökohtien huomioiminen..	16
8.5	Hankinnan hyväksyminen.....	17
9	Hankintamenettelyt.....	17
9.1	Kansalliset hankinnat.....	17
9.2	Avoin menettely	18
9.3	Rajoitettu menettely	19
9.3.1	Ehdokkaiden määrä	19
9.3.2	Ehdokkaille osoitettu kutsu.....	20
9.4	Neuvottelumenettely	20
9.5	Suorahankinta.....	21
10	Hankinnasta ilmoittaminen.....	22
11	Tarjouspyyntö	22
12	Määräajat.....	24
13	Hankinnan keskeyttäminen.....	24

14	Tarjousten käsittely.....	25
14.1	Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen (kelpoisuus / soveltuminen).....	26
14.2	Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistus.....	26
14.3	Tarjousten vertailu.....	26
15	Hankintapäätös.....	27
16	Hankinta-asiakirjojen julkisuus.....	27
17	Sopimus.....	28
18	Muutoksenhaku	29

Hankintaohje on kirjoitettu hankintalain (1397/2016) säädöksiin perustuen. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016):

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/1397>

Sen lisäksi, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (1397/2016), vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa erikoisalojen hankintalaissa (1398/2016) ja niitä täydentävissä säädöksissä säädetään, noudatetaan Valkeakosken kaupungin hankinnoissa näitä ohjeita.

1 Termejä ja huomioitavia asioita

Hankintayksikkö

Hankintayksikkö on hankinnan suorittava organisaatio, jota edustaa esimerkiksi kunnan tai kuntayhtymän toimitus tai viranhaltija. Hankintayksikkö tai siihen kuuluva organisaatio toimii hankinnassa sopimuksen tekijänä ja tilaajana.

Hankintalain mukaisia hankintayksiköitä ovat:

1. valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset
2. evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset
3. valtion liikelaitokset
4. julkisoikeudelliset laitokset
5. mikä tahansa hankinnan tekijä silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta 1—4 kohdassa tarkoitettulta hankintayksiköltä.

Julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta ja:

1. jota rahoittaa pääasiallisesti 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö,
2. jonka johto on 1—4 kohdassa tarkoitettun hankintayksikön valvonnan alainen taikka,
3. jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö nimeää yli puolet.

Kuntien viranomaisia ovat mm. kunnanvaltuustot, kunnanhallitukset, lautakunnat, johtokunnat ja toimikunnat.

Lain tarkoittamia hankintayksiköitä ovat myös kuntayhtymät, kuten koulutuskuntayhtymät tai sairaanhoitopiirit.

Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset ovat myös hankintayksiköitä, sillä ne kuuluvat välittömästi kunnan tai kuntayhtymän organisaatioon.

Liikelaitoskuntayhtymät rinnastuvat hankintayksikköinä kuntayhtymiin.

Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö on hankintayksikön laatima hankinta-asiakirja, jossa määritellään hankinnan kohde ja sisältö, annetaan tarjouksen laatimista koskevat ohjeet (määräaika tarjousten tekemiselle, jättöosoite, tarjousten voimassaoloaika) sekä määritetään tarjoajan soveltuvuutta koskevat vähimmäisvaatimukset, hankittavaa tuotetta koskevat vaatimukset, kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste, vertailuperusteet sekä muut tiedot, joilla on olennaista merkitystä hankintamenettelyssä.

Hankintailmoitus

Hankinnasta on julkaistava hankintalaissa määritellyt hankintalajia koskevat hankintailmoitukset. Hankintailmoitus tarkoittaa hankinnan aloittamisesta julkaistavaa ilmoitusta, joka sisältää keskeiset tiedot hankinnasta. Jos hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä esitetyt tiedot ovat ristiriitaiset, ratkaisee hankintailmoituksessa oleva teksti.

Korjausilmoitus

Mikäli todetaan hankintailmoituksen julkaisun jälkeen korjattavaa tai muutettavaa hankinnassa, siten että se vaikuttaa hankinnan ehtoihin tai luonteeseen tai todetaan että tarjousaikaa tulee jatkaa, voidaan julkaista korjausilmoitus.

Hankintoaikaisu

Hankintoaikaisu voi tulla vireille tarjoajan lähettämän oikaisuvaatimuksen johdosta, joka tulee käsitellä viipymättä. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä tulee antaa viranomaispäätös.

Hankintoaikaisu voi tulla käsittelyyn myös hankintayksikön omasta aloitteesta.

Omaehtoisella oikaisulla voidaan korjata vireellinen päätös, jos todetaan että tarjousten käsittelyssä tai hankintamenettelyssä on tapahtunut virhe. Omaehtoinen hankintoaikaisu voidaan tehdä myös, mikäli päätöksenteon jälkeen todetaan että tarjoaja ei täytä tarjouspyynnössä ilmoitettuja kelpoisuusehtoja tai ilmenee muu pakottavapoissulkemisperuste.

Hankintasopimus

Hankintasopimuksella tarkoitetaan hankintakilpailun jälkeen tehtävää kirjallista sopimusta, hankintalaki velvoittaa hankintayksikön tulee kilpailutetusta hankinnasta tehdä hankintasopimus. Hankintasopimuksen perusteella tehdään tarvittaessa erillisiä tavara- tai

palvelutilauksia, jotka on erotettava hankinnan kilpailuttamisesta. Erilaiset tilaukset ovat aiemmin tehdyn hankintapäätöksen ja sopimuksen konkreettista täytäntöönpanoa. Kuitenkin on huomattava, että pienhankinnoissa ja suora hankinnoissa voi tapahtua tilauksia ilman kilpailutusta.

Hankintapäätös

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisusta sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Oikeus hankintapäätöksen tekemiseen on määritelty viraston työjärjestyksessä tai hyväksymisoikeuksia koskevassa työohjeessa. Oikeus voi olla porrastettu hankinnan arvon mukaan. Hankinta-päätös on hallinnollinen päätös, joka tehdään esittelystä.

Valitusosoitus

Hankintayksikön on liitettävä tekemäänsä päätökseen valitusosoitus, jossa selostetaan, miten asia on mahdollista saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi ja hankintayksikön yhteystieto valituksesta ilmoittamista varten. Niissä hankinnoissa, jotka jäävät hankintalain soveltamisalueen ulkopuolelle, hankintapäätökseen ei liitetä valitusosoitusta markkinaoikeuteen, vaan ainoastaan oikaisuohje.

Käytä oikeaa muutoksenhaku- ja valitusosoitusohjetta:

- Hankintalain mukaisissa hankinnoissa muutoksenhaku- ja valitusosoitusohje, jossa myös ohje asian saattamiseksi Markkinaoikeuteen
- Pienhankinnoissa (eli alle kansallisen kynnsarvon) oikaisuvaatimusohje

Optio

Sopimukseen perustuva lisähankintaoikeus, jonka perusteella hankintayksikkö voi jatkaa sopimuskautta ja solmia lisähankintasopimuksen varsinaisessa sopimuksessa määritellyin ehdoin ilman tarjouskilpailua. Optioon perustuva lisähankinta on mahdollinen vain, jos optioehto on kilpailutettu ja option arvo on huomioitu hankinnan ennakoidun arvon laskennassa. Päätös option käytöstä tulee tehdä kolme (3) kuukautta ennen varsinaisen sopimuksen päättymistä. Mikäli kyseessä on pitempi aikainen sopimus, tulee päätös option käytöstä tehdä kolmen vuoden sisällä varsinaisen sopimuksen alkamisesta.

Muutoksenhakuaika

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle pääsääntöisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Valitusaika on 6 kuukautta, jos hankintapäätös tai valitusosoitus on olennaisesti puutteellinen. Jos valitusosoitusta ei ole annettu, ei valitusaika ala kulua. Jos hankintasopimus on tehty noudattamatta pakollista odotusaikaa, valitusaika on 30 päivää hankintapäätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi lisäksi tehdä hankintayksikölle kirjallisen vaatimuksen hankintaoikaisusta. Hankintaoikaisun voi tehdä myös pienhankinnoissa, jotka eivät muutoin kuulu hankintalain soveltamisalaan.

Kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa muutoksenhaku tapahtuu hankintalain mukaisella hankintaoikaisuvaatimuksella tai valituksella markkinaoikeuteen.

Muutoksenhakekeinot ovat rinnakkaiset eivätkä sulje toisiaan pois. Myös muutoksenhakuaika alkaa kulua niissä samanaikaisesti.

Kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa eli pienhankinnoissa voidaan tehdä hankintaoikaisuvaatimus.

Oikaisuvaatimus tulee käsitellä viipymättä.

Oikaisuvaatimuksen käsittelystä tulee tehdä perusteltu päätös.

Mikäli alkuperäinen päätös muuttuu, päätökseen on oikeus hakea muutosta. Silloin päätökseen tulee liittää oikaisuohje tai muutoksenhaku- ja valitusosoitusohje.

Mikäli alkuperäinen päätös ei muutu oikaisuvaatimuksen käsittelyssä. Päätökseen ei ole muutoksenhaku mahdollisuutta. Silloin ei liitetä mukaan oikaisuohjetta tai muutoksenhaku- ja valitusosoitusohjetta.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Jälki-ilmoitus

Hankintayksikön, joka on tehnyt EU-kynnysarvot ylittävän hankintasopimuksen, dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvan hankintasopimuksen tai puitejärjestelyä koskevan päätöksen, on toimitettava julkaistavaksi jälki-ilmoitus 30 päivän kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä.

Jälki-ilmoitusvelvollisuus koskee myös suunnittelukilpailun tuloksia (30 pv kilpailun päättymisestä), käyttöoikeussopimuksen tekemistä (48 pv sopimuksesta) ja hankinnan keskeyttämistä. Jälki-ilmoitusvelvollisuus ei koske puitejärjestelyn perusteella tehtäviä yksittäisiä hankintasopimuksia.

Hankintamenettelyote (rikosrekisteriote)

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa valitun toimittajan/palveluntuottajan/urakoitsijan tulee ennen hankintasopimuksen tekemistä toimittaa tilaajan nähtäväksi hankintamenettelyn rikosrekisteriote. Rekisteriote ei saa olla 12 kk vanhempi. Ohjeet otteen saamiseksi:

<https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/palvelut/rikosrekisteriote/hankintamenettelyote.html>

Mikäli otetta ei esitetä tai jos ilmenee erityisalojen hankintalain mukainen pakollinen poissulkemisperuste, sopimus voidaan irtisanoa päättymään välittömästi.

Tämä vaatimus on huomioitava tarjouspyynnön vaatimuksissa.

Pakotelauseke

Huom! Kaikissa tarjouspyynnöissä on huomioitava ns. pakotelauseke:

"Euroopan unioni ja Yhdistyneet kansakunnat ovat asettaneet ja saattavat tulevaisuudessa asettaa pakotteita lainsäädännöllä ja/tai toimielintensä päätöksillä. Tarjoaja vakuuttaa, että edellä tarkoitettuja pakotteita ei ole asetettu

1) tarjoajalle,

2) tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenille tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttäville henkilöille eikä

3) tarjoajan välittömille tai välisille omistajille.

Lisäksi tarjoaja vakuuttaa, ettei sen toiminta tai sen tuottamien tuotteiden tai palvelujen käyttö riko em. pakotteita. Edellä esitetyt vaatimukset ja määräykset koskevat myös mahdollisia voimavara-alihankkijoita ja mahdollisen ryhmittymän kaikkia jäseniä sekä sellaisia tarjoajan mahdollisia alihankkijoita, jotka osallistuvat hankinnan toteuttamiseen.

Tilaaajalla on oikeus irtisanoa hankintasopimus päättymään välittömästi, jos palveluntuottajaa/toimittajaa/urakoitsijaa tai tämän alihankkijaa rasittaa julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai hankintalain 81 §:n 1 momentin 3–11 kohdissa tarkoitettu hankinnanvarainen poissulkemisperuste tai Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisten asettama pakote tai varojen jäädyttämis päätös, vaikka peruste olisi syntynyt vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen. ”

2 Hankintaohjeiden soveltaminen

Tätä hankintaohjetta noudatetaan Valkeakosken kaupungin hankinnoissa, sekä soveltuvin osin kaupungin tytäryhtiöiden hankinnoissa.

Hankintalain tarkoittamalla hankinnalla tarkoitetaan organisaation ulkopuolelta tapahtuvien tavaroiden ja palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä.

Keskeistä hankintalainsäädäntöä ovat Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 (hankintalaki), Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1398/2016 (erityisalojen hankintalaki) sekä laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233 (tilaajavastuulaki).

Tätä hankintaohjetta sovelletaan sekä kansallisen kynnysarvon että EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin, joista on säädetty hankintalaissa.

Hankintalain säännökset kansallisista hankinnoista ovat hyvin väljät ja ne jättävät hankintayksikölle paljon harkinnanvaraa hankintojen toteuttamisessa.

Kansallisen kynnysarvon alittavista pienhankinnoista kaupungilla on erillinen pienhankintaohje.

Kaikkien hankintoja valmistelevien ja niistä päättävien henkilöiden on tutustuttava asiaa koskeviin säädöksiin ja niiden liitteisiin siinä laajuudessa kuin tehtävät sitä edellyttävät.

3 Hankintatoiminnan periaatteet

Julkisen hallinnon peruseriaatteita ovat lainmukaisuus, julkisuus, avoimuus, suhteellisuus, syrjimättömyys ja tasapuolisuus sekä verovarojen tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttäminen.

Hankintojen suorittamisen edellytys on, että hankintaa varten on talousarviossa myönnetty perusteltu määräraha. Hankinnat on suoritettava mahdollisimman taloudellisesti, suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina huomioiden ympäristö- ja ilmastonäkökohdat sekä kaupungin varautuminen/varautumisen vaatimukset.

Hankinnoissa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet sekä noudatettava avoimuuden, tasapuolisuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatetta.

Periaatteita on noudatettava kaupungin hankinnoissa hankinnan laadusta tai arvosta riippumatta, suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Tarjoajia ja tarjouksia on käsiteltävä näiden periaatteiden mukaisesti hankintaprosessin kaikissa vaiheissa.

4 Hankintatoiminnan tavoitteet

Hankintojen tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita tarjouskilpailussa.

Hankinnat on pyrittävä järjestämään mahdollisimman tehokkaasti, siten että hankintoja voidaan toteuttaa taloudellisesti, laadukkaasti, ekologisesti, suunnitelmallisesti ja

(29)

Voimaan 1.6.2025

sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla olemassa olevat kilpailuolosuhteet huomioiden ja hyväksi käyttäen.

Hankintoihin liittyvien hallinnollisten tehtävien vähentämiseksi käytetään puitejärjestelyjä sekä tehdään yhteishankintoja tai hyödynnetään muita yhteistyömahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa.

Hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hankinnat järjestetään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja myyt yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. Kaikissa hankinnoissa pyritään huomioimaan paikallinen yritystoiminta.

Kaikissa hankinnoissa tulee huomioida hankinnan kokoon ja laajuuteen nähden riittävä avoimuus ja syrjimättömyys.

Hankinnan valmistelussa tulee huomioida toimialojen valmiussuunnitelmien mahdolliset velvoitteet.

5 Hankintojen organisointi

Hankintoja koordinoi ja ohjaa kaupungin hankintatiimi (tekninen johtaja, controller, hallintojohtaja ja hallintopäälliköt).

Hankintatiimi seuraa hankintojen kokonaisuutta ja tekee tarvittaessa kehitysehdotuksia hankintoja koskeviin käytäntöihin sekä neuvoo ja ohjaa.

Johtoryhmä käsittelee vuosittaisen hankintakalenterin ja päättää merkittävien kaupungin yhteishankintojen aikataulutuksesta, sekä tekee tarvittaessa kaupunginhallitukselle esitykset yhteishankintoihin liittyen.

Hankinnat valmistellaan hajautetusti palvelukeskuksissa.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Ratkaisuvalta hankinnoissa (Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti, ristiriitatilanteissa noudatetaan talousarvion täytäntöönpano-ohjetta):

Hallintokeskus

Kaupunginjohtaja	100.000 euroon saakka
Hallintokeskuksen johtaja	100.000 euroon saakka
Tulosalueen johtaja	50.000 euroon saakka
Tietohallintojohtaja	50.000 euroon saakka
Tulosityksikön johtaja	10.000 euroon saakka

Koulutus- ja hyvinvointikeskus

Palvelukeskuksen johtaja	100.000 euroon saakka
Tulosalueen johtaja	50.000 euroon saakka
Tulosityksikön johtaja	10.000 euroon saakka

Tekninen keskus

Palvelukeskuksen johtaja	100.000 euroon saakka
Rakennuttajainsinööri	70.000 euroon saakka
Tulosalueen johtaja	50.000 euroon saakka

Liikuntapaikkamestari, kunnossapitopäällikkö,
rakennuspäällikkö, kiinteistönhoidon esihenkilö,
palvelusuunnittelija, suunnitteluinsinööri, maisemasuunnittelija,
metsäinsinööri, puistopuutarhuri, käyttöinsinööri,
toimistoinsinööri, hallintopäällikkö 10.000 euroon saakka

Rakennushankkeet

Kukin rakennushanke käsitellään yhtenä kokonaisuutena. Euromääräiset toimivaltuudet ovat hankekohtaisia.

Teknisellä johtajalla on oikeus päättää rakentamistavasta, urakoitsijan valinnasta ja työn aloittamisesta, jos hankkeen kustannusarvio on enintään 200.000 euroa.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Teknisellä johtajalla on oikeus päättää lisä- ja muutostöistä edellyttäen, että hankkeen toteuttamiseen varattu määräraha riittää.

Mikäli edellä mainittu vakanssi on työsopimussuhteinen, on kyseisellä vakanssilla olevalla henkilöllä velvoite valmistella hankinta-asia ja siirtää se ylöspäin seuraavalle virassa olevalle päätettäväksi.

Edellä mainittujen ratkaisuvallan ylittävät hankinnat käsitellään lautakunnassa tai kaupunginhallituksessa.

Tarjouspyynnön tai hankintapäätöksen voi allekirjoittaa vain toimivaltainen viranhaltija/toimielin. Sen, jolla on hankintavaltuudet, tulee allekirjoittaa tarjouspyyntö ennen hankintailmoituksen julkaisua.

Hankintailmoitusten valmistelussa ja kilpailutusten julkaisussa käytetään Cludia-hankintajärjestelmää.

Hankinta-asian valmisteluun ja päätöksentekoon osallistuva henkilö ei saa olla esteellinen. Vastaavasti hankintaa koskevan sopimuksen tai sen tulkintaa koskevan asian käsittelyyn taikka tavarán tai palvelun tai urakan tarkistamiseen osallistuvan henkilön tulee olla esteetön.

Esteellisyydestä hankinta-asioissa on voimassa mitä siitä on erikseen säädetty kuntalaissa (410/2015) ja hallintolaissa (434/2003).

6 Hankintojen suunnittelu

Suunnittelussa on huomioitava talousarviossa käytettävissä olevat määrärahat, hankinnan kokonaiskustannukset ja kaikki hankinnan olemassa olevat sopimukset.

Hankinnan arvoon ja laatuun nähden on suunnitteluun ja hankinnan valmisteluun varattava aikaa ja resurssia, jotta hankinnan laadukas toteuttaminen on mahdollista.

Kansallisissa hankinnoissa tarjouspyynnön tulee olla avoimena kohtuullinen aika, jotta tarjoaja pystyy tekemään laadukkaan tarjouksen.

(29)

Voimaan 1.6.2025

EU-kynnysarvojen ylittävissä hankinnoissa on direktiivissä määritelty tarjouspyynnön avoinna oleva aika, avoimessa menettelyssä 30 päivää.

Määräaikataulukko:

https://hankintailmoitukset.cdn.prismic.io/hankintailmoitukset/d095de50-3964-470e-9e81-43f7f0873b0e_M%C3%A4%C3%A4r%C3%A4aikataulukot.pdf

7 Varautuminen hankinnoissa

Valmiuslain mukaan (1552/2011) kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Yhteiskunnan elintärkeät palvelut on kyettävä tuottamaan niin sopimuksen päättymis-, rikkomis- ja häiriötilanteissa kuin muissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Jos elintärkeitä palveluja hankitaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta sopimusperusteisesti, on varautuminen ulotettava koskemaan myös palvelusopimuksia. Jos elintärkeään palveluun hankintaan tukipalvelua, jonka merkitys tuotettavan palvelun kannalta on välttämätön (esimerkiksi sähkö, lämpö, ruokapalvelu, materiaalit, lääkkeet, kalusto) on varautuminen ulotettava myös näihin sopimuksiin. Jos palvelun tuottaminen on riippuvainen laajemmasta alihankintaketjusta, on varautuminen varmistettava koko alihankintaketjussa.

Hankinnan suunnitteluun kuuluu kohteeseen ja sopimukseen liittyvien riskien arviointi sekä jatkuvuuden, häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautuminen sekä tietosuojavaatimusten huomioiminen.

8 Yhteishankinnat

Yhteishankinnalla tarkoitetaan hankintasopimusta, joka kilpailutetaan koko kaupungin käyttöön, kaikille palvelukeskuksille. Yhteishankinnat ovat tavaroita, palveluja tai hyödykkeitä, joita on käytössä useammassa palvelukeskuksessa tai yksikössä.

Yhteishankinta voidaan suorittaa myös julkisyhteisöjen yhteishankintana, hankintarenkaan tms. kautta.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Yhteishankinnan kilpailuttamisprosessia ohjaa suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus sekä taloudellisuus. Yhteishankintoina kilpailutettavien palvelujen ja tavaroiden tarve on usein pitkäkestoista ja toistuvaa.

Yhteishankintojen valmistelusta vastaavat palvelukeskukset. Palvelukeskuksen johtajat ovat vastuussa omalle palvelukeskukselleen nimettyjen yhteishankinta-sopimusten ajantasaisuudesta, aikataulutuksesta ja sopimusseurannasta. Palvelukeskuksen johtaja voi nimetä hankintasopimuksesta vastaavan henkilön alaisistaan hallintosäännön asettamissa rajoissa.

Kaupungin johtoryhmä voi päättää uusien hankintasopimuksien liittämisen yhteishankintojen listaan tai tehdä uudesta yhteishankinnasta esityksen kaupunginhallitukselle.

Yhteishankintasopimukset ovat:

Tuoteryhmä	Valmisteluvastuu
Tietotekniikkaan, tulostus-, puhelin- ja tietoverkkoihin sekä -järjestelmiin liittyvät hankinnat	hallintokeskus/tietohallinto
Toimistotarvikkeet	hallintokeskus/kanslia
Vakuutukset	hallintokeskus/taloustoimi
Tulkkauspalvelut	hallintokeskus/hallintopalvelut
Markkinointi ja liikelahjat	hallintokeskus/markkinointi
Pesulapalvelut	tekninen keskus/ruoka- ja siivouspalvelut
Oppikirjat ja koulutarvikkeet	koulutus- ja hyvinvointikeskus / opetuspalvelut
Kirjastoaineisto	koulutus- ja hyvinvointikeskus / kirjasto
Energia	tekninen keskus / hallinto
Polttoaineet	tekninen keskus / yhdyskuntatekniikka
Ajoneuvot ja niiden tarvikkeet	tekninen keskus / yhdyskuntatekniikka
Pehmeä paperitavara	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut
Siivousaineet ja -tarvikkeet sekä -laitteet	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut

(29)

Voimaan 1.6.2025

Elintarvikkeet	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut
Ateria- ja catering palvelut	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut
Vaihtomatot	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut
Siivouspalvelut	tekninen keskus / ruoka- ja siivouspalvelut
Rakennusmateriaali	tekninen keskus / toimitilapalvelut
Kameravalvonta	tekninen keskus / toimitilapalvelut

8.1 Ennakoidun arvon laskeminen

Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta koko sopimuksen ja sopimusajan osalta ilman arvonlisäveroa. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut.

Mikäli hankinta on jaettu osiin, lasketaan kaikkien osien arvioitu yhteissumma koko sopimuskaudella hankinnan arvoksi.

Toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa hankinnan arvo on kuukausikustannus x 48.

Hankintalaki käsittelee hankintayksiköitä kokonaisuutena (yhden y-tunnuksen alla), eli hankinnan arvon määrittämisessä tulee huomioida koko kaupungin volyymi = tarve kyseiselle palvelulle tai tavaralle. Kaupungilla ei saa olla päällekkäisiä sopimuksia.

Hankintaa ei saa keinotekoisesti pilkkoa eriin tai sen arvoa laskea poikkeuksellisin menetelmin hankintalain soveltamisen välttämiseksi.

Hankinnat jakaantuvat taloudellisen arvon perusteella kolmeen eri ryhmään (1.1.2024 alkaen):

(29)

Voimaan 1.6.2025

-
- hankintalaissa tarkoitettujen kansallisen kynnysarvon alittaviin pienhankintoihin
 - kansallisen kynnysarvon ylittäviin (tavarat ja palvelut yli 60 000 € alv 0%, rakennusurakat yli 150 000 € alv 0%)
 - EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin (tavarat ja palvelut yli 221 000 € alv 0%, rakennusurakat yli 5 538 000 € alv 0%)

Muut kynnysarvot tulee tarkistaa:

<https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/kynnysarvot>

EU-kynnysarvot päivittyvät kahden vuoden välein. Hankintaa suunnitellessa tulee tarkastaa kilpailutuksen ajankohdan kynnysarvo Hilma-tietokannasta.

8.2 Markkinakartoitus, markkinavuoropuhelu ja tekninen vuoropuhelu

Markkinakartoituksesta vastaava taho on hankinnan substanssiosaaja.

Markkinakartoituksen tavoitteena on tunnistaa, minkälaisia toimijoita on olemassa sekä saada tietoa markkinoilla olevista ratkaisuksista ja vaihtoehtoista.

EU-kynnysarvon ja kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa tulee tehdä markkinakartoitusta tai käydä markkinavuoropuhelua potentiaalisten tarjoajien kanssa ennen hankintailmoituksen julkaisemista hankinnan suunnitteluvaiheessa.

Kilpailutusta valmistelevan tulee tutustua markkinoihin ja hankkia markkinatietoa.

Käytettäviä keinoja ovat mm. tietopyynnot (www.hankintailmoitukset.fi), vapaamuotoiset keskustelut ja tarkemmat tekniset vuoropuhelut. Tietoa saa myös yritysten nettisivuilta, alan messuilta ja toisilta hankintayksiköiltä.

Markkinavuoropuhelussa hankintayksikkö suunnittelee yhdessä yritysten kanssa toteutettavaa hankintaa. Kyseessä ei ole tiedotustilaisuus. Markkinavuoropuhelu tulee suunnitella täysin huomioiden hankittava ratkaisu, markkinatilanne ja sen toimijoiden tuntemus. Toteutusvaihtoehtoja on monia.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Markkinavuoropuhelu ei saa vaarantaa mahdollisten tarjoajien tasapuolista kohtelua siten että keskusteluosapuoli saisi siitä kilpailuetua.

Markkinavuoropuhelussa on huomioitava paikallinen tarjonta. Tarvittaessa tulee ensin kartoittaa markkinoilla olevat toimijat.

Markkinavuoropuhelulla tarkoitetaan ennen hankintailmoituksen julkaisemista potentiaalisten tarjoajien kanssa käytävää keskustelua, jonka tarkoituksena on saada tarjouspyynnöstä sellainen, että kilpailutuksen lopputulos on mahdollisimman onnistunut.

Tarkoituksena on myös selvittää hankinnan sisällön vaatimusten selkeys ja ymmärrettävyys, jotta kilpailutuksessa saadaan vertailukelpoisia ja tavoitteet täyttäviä tarjouksia.

8.3 PK-yritysten ja paikallisuuden huomioiminen

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa tulee tarjouspyyntö jakaa mahdollisuuksien mukaan osiin, siten että myös Pk-yritykset voivat osallistua tarjouskilpaluun. Tällöin tulee määritellä kyseisten osien koot ja kohteet selkeästi, sekä ilmoittaa voiko tarjota yhtä vai useampaa osaa.

Mikäli hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hankinta voidaan jakaa osiin myös kansallisen kynnysarvon hankinnoissa. Tähän ei kuitenkaan hankintalaki velvoita.

Paikallisuuden huomioimisen mahdollisuudet:

- tunne paikalliset yrittäjät
- tee yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen kanssa
- jaa hankinta soveltuvilta osin osa-alueisiin, jotta myös paikallinen PK-yritys pystyy tarjoamaan

Hankinnasta tulee tehdä yritysvaikutusten arviointi. Hankintoja tehdessä laaditaan yritys- ja vastuullisuusvaikutusten arviointilomake. Arviointilomake on ohjeen liitteenä.

8.4 Vastuullisuus – kestävän kehityksen ja sosiaalisten näkökohtien huomioiminen

Valkeakosken kaupunki on vuonna 2019 liittynyt Hinku-verkostoon ja Luontoviisaat kunnat –verkostoon. Verkoston tavoitteena on 80% päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Tavoitteeseen pääsemiseksi tulee kaikissa hankinnoissa huomioida kestävän kehityksen tavoitteet ja hankinnan kohde huomioiden määritellä ympäristökuormaa vähentäviä kriteereitä hankittaviin palveluihin, tavaroihin tai urakoihin.

Hankittavat koneet, laitteet ja rakennukset tulee mitoittaa tarkoituksenmukaisesti ja tarvelähtöisesti. Koneiden ja laitteiden asennusten, käytön, huollon ja ylläpidon tulee olla tarkoituksenmukaista ja edistää energiatehokkuuden säilymistä tai paranemista.

Hankintaprosessissa tulee pohtia seuraavia asioita:

1. Onko mahdollisuus käyttää jo olemassa olevaa materiaalia tai tuotteita, jolloin koko hankinta voi olla tarpeeton ?
2. Voidaanko käyttää kierrätettyä materiaalia tai uusiutuvaa energiaa?
3. Miten minimoidaan ympäristövaikutuksia koko hyödykkeen elinkaaren ajalta?
4. Miten saadaan mahdollisimman pitkä käyttöikä hyödykkeelle?
5. Voidaanko huomioida tulevaisuuden kierrätysmahdollisuudet?

Hankintatiimi ja ilmastoasiantuntija ohjaavat, neuvovat ja seuraavat hankintojen kestävän kehityksen, ilmasto- ja luontoasioiden huomioimista hankinnoissa.

Hankintoja tehdessä laaditaan yritys- ja vastuullisuusvaikutusten arviointilomake. Arviointilomake on ohjeen liitteenä.

Palveluhankinnoissa tulee huomioida työlainsäädännön säädökset. Hankintasopimukseen sisältyvässä työssä on noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava saman laatuissa

8.5 Hankinnan hyväksyminen

9 Hankintamenettelyt

9.1 Kansalliset hankinnat

Menettelyn valinnassa ja määrittelyssä on huomioitava, ettei menettelystä muodostu hankintalain 3 §:ssä tarkoitettujen periaatteiden vastainen esimerkiksi siten, että se selvästi syrjii joitakin toimittajia tai estää niiden osallistumisen hankintamenettelyyn.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Hankintayksikkö voi kuitenkin toteuttaa kansallisen hankintamenettelyn huomattavasti kevyemmin ja joustavammin säännöksiin kuin EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa.

Koska laissa ei määritellä käytettävää kansallista hankintamenettelyä lainkaan, hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Kuvaus tulee esittää siten, että toimittajat pystyvät sen perusteella ennakoimaan käytetyn hankintamenettelyn luonnetta ja kulkua sekä tietävät oman roolinsa menettelyssä.

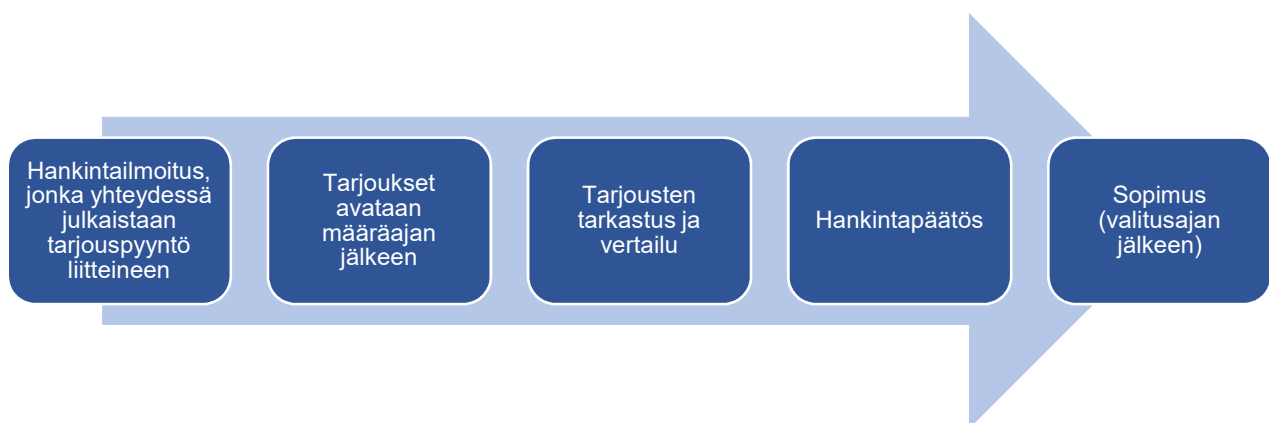
Kuvauksessa on kerrottava, miten hankintamenettely kokonaisuudessaan etenee. Kuvauksessa on hyvä mainita esimerkiksi, sisältääkö menettely tarjoajien määrän rajoittamista tai neuvottelukierroksia, missä vaiheessa tarjoajan odotetaan toimittavan dokumentteja tai tarjous hankintayksikölle ja minkälaisia vaatimuksia menettelyyn yleisesti liittyy.

9.2 Avoin menettely

Avoimessa menettelyssä hankinnasta ilmoitetaan julkisesti hankintajärjestelmässä lähettämällä ilmoitus <https://www.hankintailmoitukset.fi> Hilma-ilmoituskanavaan. Tiedot hankinnoista julkaistaan myös kaupungin kotisivuilla. Ilmoituksen perusteella kaikilla halukkailla toimijoilla on mahdollisuus tehdä tarjous.

Avointa menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun hankitaan selkeästi määriteltäviä tuotteita tai palveluita ja kun kysymyksessä on hankinta.

Prosessin kulku:

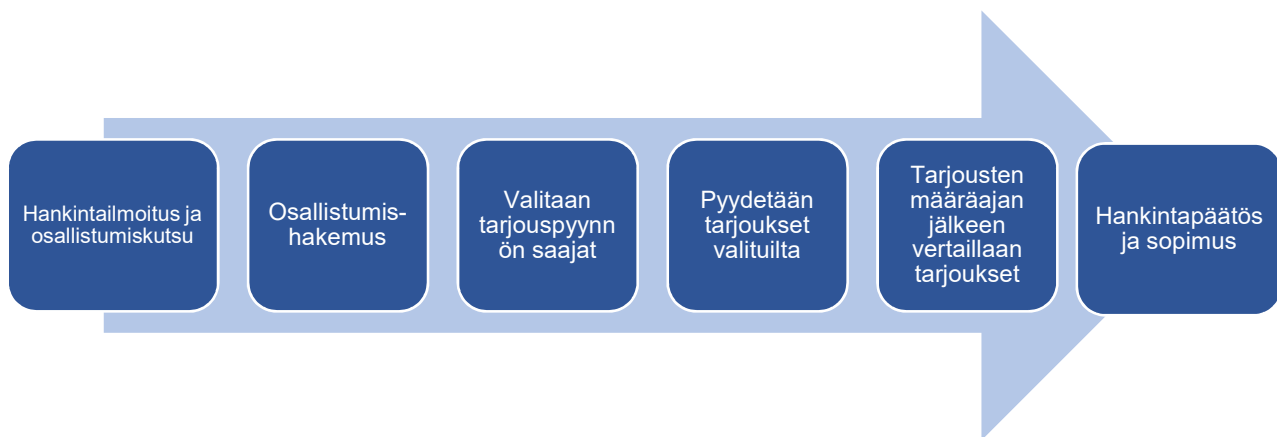
Tarjoukset tarkastetaan ja vertaillaan tarjouspyynnössä ilmoitetun mukaisesti. Hankintapäätös tehdään saatujen hyväksyttävien tarjousten perusteella noudattaen tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatetta.

9.3 Rajoitettu menettely

Rajoitettua menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun huomiota on kiinnitettävä ehdokkaiden soveltuvuuteen.

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta ja ilmoituksen yhteydessä osallistumiskutsun, jossa määritellään tarjoajien soveltuvuuteen liittyvät vaatimukset. Kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat, tarjoajan kelpoisuusehdot täyttävät, ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen. Tästä huolimatta rajoitettua menettelyä koskevat tarjouspyyntöasiakirjat tulee asettaa sähköisesti ja avoimesti kaikkien saataville jo hankintailmoituksen julkaisemispäivänä.

Prosessin kulku:

9.3.1 Ehdokkaiden määrä

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, joilta pyydetään tarjous. Tarjoajiksi kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä soveltuvuuden arviointiperusteita.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Hankintayksikkö voi vertailla ehdokkaita esimerkiksi ehdokkaiden referenssien, taloudellisen tilanteen taikka henkilöstön pätevyyden perusteella.

Ehdokkaita on kutsuttava menettelyyn hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Rajoitetussa menettelyssä ehdokkaita on kutsuttava vähintään viisi (5), jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin viisi, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään tarjouksen.

Hankintayksikkö ei voi ottaa menettelyyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

9.3.2 Ehdokkaille osoitettu kutsu

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikön on kutsuttava yhtäaikaaisesti ja kirjallisesti valitut ehdokkaat jättämään tarjouksensa. Ehdokkaille osoitettu kutsu ei sisällä tarjousten tekemistä varten tarvittavia tietoja, vaan ainoastaan yksilöidyn kutsun jättää tarjous. Kaikki muu tarvittava tieto, kuten hankinnan kohteen kuvaus ja vertailuperusteet tulee asettaa saataville tarjouspyynnössä ja tämän liitteissä. Tätä varten kutsussa on mainittava internet-osoite, jossa tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat on asetettu saataville sähköisessä muodossa. Jos asiakirjoja ei ole asetettu sähköisessä muodossa saataville, kutsuun on liitettävä tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat.

9.4 Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Sen jälkeen hankintayksikkö neuvottelee hankintasopimuksen ehdoista valitsemiensa toimittajien kanssa.

Neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta sen käytölle. Perusteluvelvollisuus edellytysten täyttymisestä on hankintayksiköllä.

Hankintayksikkö voi valita neuvottelumenettelyn, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- Hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta

(29)

Voimaan 1.6.2025

-
- Hankintaan kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja
 - Hankinnan luonteeseen, monimutkaisuuteen tai oikeudelliseen ja rahoituksen muotoon liittyvistä erityisistä syistä tai niihin liittyvien riskien vuoksi ei voida tehdä hankintasopimusta ilman edeltäviä neuvotteluita
 - Hankinnan kohteen kuvausta ei voida laatia riittävän tarkasti viittaamalla standardiin, eurooppalaiseen tekniseen arviointiin, yhteiseen tekniseen eritelmään tai tekniseen viitteeseen
 - Edeltävässä avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä on saatu vain tarjouksia, jotka eivät vastaa tarjouspyyntöä, tai jos tarjouksia ei voida hyväksyä.

9.5 Suorahankinta

Suorahankinta on mahdollista vain poikkeustapauksissa. Pääsääntönä hankintalaissa on kaikkien julkisten hankintojen kilpailuttaminen. Syy suorahankinnan käyttämiseen on aina todettava ennalta, ja se on perusteltava hankintapäätöksessä tai siihen liittyvässä muussa asiakirjassa.

Suorahankinta voidaan valita menettelyksi, vain mikäli hankintalaissa säädetty edellytykset täyttyvät.

Suorahankinta tulee erottaa tilauksista, jotka tehdään kilpailutettujen puitesopimusten ja -järjestelyjen perusteella.

Perusteet suorahankinnan käytölle:

1. Edeltävässä menettelyssä ei ole saatu yhtään tarjousta tai osallistumishakemusta
2. Vain yksi toimittaja, teknisestä tai yksioikeuden suojaan liittyvästä syystä
3. Yksi toimittaja taiteellisesta syystä
4. Kiiretilanne, joka johtuu hankintayksikön ulkopuolisesta syystä
5. Suorahankinta suunnittelukilpailun perusteella
6. Realisointi myynnit, esim. liiketoimintansa lopettaneelta yritykseltä (pesäinhoitajalta tai selvittäjältä)

Edellä ilmoitettuja suorahankinnan perusteita tulee tulkita suppeasti (Hankintalaki § 40).

Suorahankinta on mahdollista myös lisätilauksena kilpailutetussa hankinnassa, mikäli kilpailuttaminen aiheuttaisi yhteensopimattomuutta tai suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia. Lisätilaus ei voi kuitenkaan ylittää 50% alkuperäisen hankinnan arvosta. Tekniset yhteensopivuudet vain aiemman toimittajan kanssa tulee kuitenkin pystyä yksityiskohtaisesti osoittamaan. Suorahankinnasta tulee tehdä suorahankintailmoitus, jos hankinnan arvo ylittää EU-kynnysarvon Hilma-ilmoituskanavassa.

Lisäksi on mahdollisuus käyttää myös sähköistä huutokauppaa tai dynaamista hankintajärjestelmää, mikäli ne soveltuvat hankintaan.

10 Hankinnasta ilmoittaminen

Hankintayksikön on toimitettava Hankintalain mukaisesta hankinnasta julkaistavaksi ilmoitus (Hankintalain 58 §).

Avoimessa menettelyssä hankintailmoitus toimii pyyntönä lähettää tarjous ilmoituksessa ja muissa hankinta-asiakirjoissa määritellyllä tavalla. Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa hankintailmoitus toimii pyyntönä lähettää osallistumishakemus ilmoituksessa ja muissa hankinta-asiakirjoissa määritellyllä tavalla.

Hankintailmoitukset julkaistaan Cloudia -hankintajärjestelmän kautta.

Hankintatiimi avustaa hankintailmoitusten julkaisussa tai hankintajärjestelmän käytössä.

11 Tarjouspyyntö

Hankintayksikön tulee päättää hankittavan tavaran, palvelun ja urakan sisällöstä, laajuudesta ja laadusta. Laadun määrittäminen tapahtuu kunkin hankinnan erityistarpeiden pohjalta. Hankinnan valmistelijalla on perusvastuu siitä, että laatuvaatimukset asetetaan riittävän korkeiksi.

Hankinnoissa on huolehdittava siitä, ettei laatuvaatimuksia aseteta korkeammiksi, kuin mitä kulloinkin on tarpeellista.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Tarjouspyyntöasiakirjoihin on sisällytettävä kaikki hankinnan toteuttamisen kannalta tarpeelliset laatua koskevat tiedot, jotta kilpailuun osallistuvat voivat saada oikean käsityksen tilaajan tarpeista ja hankkeen yksityiskohdista. Muita kuin tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjä vaatimuksia ei voida käyttää tarjousten vertailussa, vaikka myöhemmin havaittaisiin, että jonkun yrityksen esittämillä reunaehdoilla voitaisiin saavuttaa parempi lopputulos.

Tarjouspyynnössä esitettävät laatua koskevat vaatimukset voivat koskea esimerkiksi:

- Toimittajan toiminnallisia valmiuksia, ellei niitä ole voitu ottaa riittävästi huomioon jo yrityksen kelpoisuutta arvioitaessa
- Tavaraan, palveluun tai rakennustyöhön/rakennusurakkaan kohdistuvia ominaisuuksia
- Laadunvarmistusta tai laatujärjestelmää
- Sovellettavia standardeja
- Teknisiä erityisvaatimuksia
- Koulutusta, kokemusta
- Ympäristövaikutuksia
- Energian säästöä tai kestäväää kehitystä
- Huoltoa tai tuotetakuuta

Tehtävän tai tuotteen määrittelyä koskevia teknisiä eritelmiä ei saa laatia siten, että ainoastaan tietyn valmistajan tuote voi tulla kysymykseen. Yritysten tasavertaisen ja syrjimättömän kohtelun mahdollistamiseksi tiettyyn tavaramerkkiin viittaaminen on poikkeuksellisesti sallittua ainoastaan, jos mainintaan liitetään ilmaisu ”tai vastaava”.

Yksittäiseen tuotemerkkiin viittaaminen saattaa olla välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun hankitaan tuotteita tai palveluja, jotka pitää saada yhteensopiviksi jo olemassa oleviin laitteisiin tai toimintakonsepteihin. Tällöin tulee kuvata se laite tai palvelu, johon hankinnan kohteen tulee olla yhteensopiva.

Tavaran, palvelun tai urakan laatu määritellään tarjouspyynnössä ja sen teknisissä liitteissä. Tilaaja voi tämän lisäksi edellyttää, että tavaran tai palvelun toimittaja taikka

(29)

Voimaan 1.6.2025

urakoitsija noudattaa tuotteiden valmistuksessa tai palvelujen toimittamisessa taikka urakassa yleisesti hyväksyttyä laatu- tai muuta järjestelmää.

Tilaaja voi laatu järjestelmän sijasta edellyttää toimittajalta muuta dokumentoitua laadunvarmistusta. Laadunvarmistuksen kohdalla voidaan viitata eri toimialoja koskevien yleisten sopimusehtojen mahdollisiin laadunvarmistusta koskeviin määräyksiin.

Sopimussuhteen aikana tilaajan tulee mahdollisesta laadunvarmistusjärjestelmästä riippumatta seurata, että tuottaja täyttää sopimuksen edellyttämät laatuvaatimukset.

Mikäli kaupungin valmiussuunnitelmat edellyttävät, tulee palveluntuottajan velvoitteet kirjata hankinnan asiakirjoihin.

12 Määräajat

Kansallisen kynnysarvon ylittävälle hankinnoille ei ole laissa määriteltyä hankintailmoituksen aukiolon määräaikaa. Kansallisen hankinnan tulee olla avoinna kohtuullinen aika huomioiden hankinnan laajuuden ja laadun. Hankinnassa tulee huomioida tarjoajan työmäärä laadukkaan tarjouksen tekemiseksi.

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa avoimessa menettelyssä, hankintailmoituksen tulee olla auki vähintään 30 päivää. Lisäksi tulee huomioida TED-tietokannan julkaisuaika.

Rajoitetussa menettelyssä ja neuvottelumenettelyssä on erilliset määräajat osallistumiskutsun aukiololle. Tarkasta määräajat hankinnan suunnitteluvaiheessa:

https://hankintailmoitukset.cdn.prismic.io/hankintailmoitukset/d095de50-3964-470e-9e81-43f7f0873b0e_M%C3%A4%C3%A4r%C3%A4aikataulukot.pdf

13 Hankinnan keskeyttäminen

Hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä.

Hankintamenettelyn keskeyttämistä koskevaan ratkaisuun sovelletaan, mitä hankintaa koskevasta päätöksestä säädetään 123 §:ssä.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Hankinnan keskeytyksestä tulee tehdä perustelu päätös. Päätösperusteiden tulee olla hankintalain mukaisia.

Keskeytyksen syitä voi olla esim.

- hankintayksikön virhe hankinnan valmistelussa, esim. ilmoitusvirhe
- hankintayksikön muuttunut rahoitustilanne
- hankinnan kohteen tai hankinnan tarpeen muuttuminen hankintamenettelyn aikana
- epäonnistunut tarjouspyyntö, jonka perusteella on ollut mahdotonta suorittaa vertailua

Oikeuskäytännössä on katsottu, että hankintamenettelyä ei ole saanut keskeyttää, jos keskeyttämisen tarkoituksena on kiertää lain säännösten soveltaminen tai estää tarjoajan mahdollisuus saada oikeussuojaa. Lisäksi oikeuskäytännön mukaan todellinen syy ei ole, että kilpailutusprosessin aikana päätetäänkin toteuttaa hankinta omana työnä.

14 Tarjousten käsittely

Tarjoukset avataan tarjousten määräajan jälkeen. Tarjousten avauksesta tehdään avauspöytäkirja, johon kirjataan saapuneet tarjoukset, tarjousten saapumisaika ja tilaisuudessa paikalla olleet henkilöt.

Tarjousten käsittelyn tulee tapahtua suljettuna eikä tietoja käsittelyn vaiheista tai hankinnan päätösesityksen valmistelusta tule antaa ulkopuolisille ennen hankintapäätöksen tekoa.

Tarjousten käsittelyssä ehdoton vaatimus on tarjoajien syrjimätön ja tasapuolinen kohtelu. Tarjousten vertailu on tehtävä hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä ilmoitettujen vertailuperusteiden mukaisesti.

Tarjoukset tarkastetaan ja vertaillaan kolmessa vaiheessa.

14.1 Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen (kelpoisuus / soveltuminen)

Ensimmäisessä vaiheessa tarkastetaan tarjoajan soveltuvuus. Tarjoajan tulee täyttää kaikki hankintailmoituksessa ja tarjouspyyntöasiakirjoissa ilmoitetut tarjoajan soveltuvuuteen liittyvät seikat. Tarjoajan tulee olla huolehtinut kaikista lakisääteisistä velvoitteistaan.

Tiettyihin vakaviin rikoksiin (hankintalain 80 §) syyllistyneet tarjoajat on pakko sulkea tarjouskilpailusta. Lievempiin rikkomuksiin (hankintalain 81 §) syyllistyneiden osalta hankintayksiköllä on harkintavaltaa.

Tarjoajat, jotka eivät täytä tarjoajalle asetettuja kelpoisuusehtoja tulee hylätä eikä heidän tarjouksiaan tule huomioida tarjousten vertailussa.

14.2 Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistus

Toisessa vaiheessa tarkastetaan kelpoisten tarjoajien tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus.

Tarjousten tulee sisältää kaikki pyydetyt tiedot ja asiakirjat.

Tarjousten tulee olla hankintailmoituksessa ja hankinta-asiakirjoissa asetettujen vaatimusten, ehtojen ja perusteiden mukainen.

Tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset tulee hylätä.

14.3 Tarjousten vertailu

Tarjousten vertailu tehdään niillä perusteilla, jotka on hankinnan asiakirjoissa tai hankintailmoituksessa ilmoitettu.

Tarjousten vertailu tulee kuvata siten, että jokainen tarjoaja ymmärtää miten häntä on kohdeltu vertailussa.

15 Hankintapäätös

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava.

Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty.

Hankintapäätökseen liittyy 14 päivän muutoksenhaku-aika, jonka laskenta alkaa, kun hankintapäätös on annettu tiedoksi asianosaisille, eli kaikille tarjoajille tai osallistumishakemuksen lähettäneille muutoksenhakuohjeineen.

Hankintapäätös ei saavuta lainvoimaa, mikäli sen yhteydessä ei toimiteta tarjoajan oikeusturvaan liittyviä oikaisu- ja muutoksenhakuohjeita.

Päätökseen liitettävän oikaisu- ja muutoksenhakuohjeen, eli valitusosoitusohjeen tulee täyttää hallintoprosessilain (Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019) vaatimukset. Laissa säädetään oikeudenkäyntimenettelystä mm. hallintotuomioistuimissa ja markkinaoikeudessa.

Hankintayksiköiden tekemiin hankintapäätöksiin tulee liittää valitusosoitukset, joissa on muiden ohjeiden lisäksi maininta oikeudenkäynnistä perittävästä tuomioistuinmaksusta.

16 Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Viranomaisen toiminnan ja asiakirjojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään julkisuuslaissa. Hankintalain 138 §:ssä säädetään asiakirjojen julkisuutta koskevien säännösten soveltamisesta.

Julkisuuslaissa tarkoitettujen viranomaisten hankinta-asiakirjoihin sovelletaan julkisuuslain nk. yleisöjulkisuutta ja asianosaisjulkisuutta koskevia säännöksiä.

Tarjouspyyntö on julkinen hankintailmoituksen (Hilma-ilmoitus) julkaisemisen jälkeen.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Esityslistalla olevat hankinnan asiakirjat tulee merkitä salaiseksi eikä niitä saa julkaista nettisivuilla ennen päätöksentekoa.

Päätöksen ja muiden hankinnan asiakirjojen julkisuus:

Hankintapäätös on julkinen päätöksenteon jälkeen, kun viranhaltijapäätös tai toimielimen pöytäkirja on allekirjoitettu.

Hankinnan asiakirjat ovat päätöksen allekirjoituksen ja tiedoksiannon jälkeen ainoastaan asianosaisjulkisia. Asianosaisia ovat tarjouksen toimittaneet tarjoajat. Tarjoajan alihankkija ei ole asianosainen.

Tarjoushinnoissa niin sanottu vertailuhinta on julkinen, mutta mahdolliset yksikköhinnat eivät ole julkisia.

Hankinnan asiakirjat ovat yleisöjulkisia, kun sopimukset on allekirjoitettu. Liikesalaisuudet ja henkilötiedot tulee pitää salaisina.

Hankinta-asiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Päätösesitys perusteluineen tulee julkiseksi päätöksenteon jälkeen. Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi asianosaisille hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. Yleisesti julkisiksi tarjousasiakirjat tulevat, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty.

Julkisuuslain 23 §:n mukaan viranhaltijat ja työntekijät, luottamushenkilöt sekä asianosaiset eivät saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä eivätkä muutakaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty salassapitovelvollisuus.

17 Sopimus

Hankintalain 128 §:n mukaan hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintasopimus.

Hankintasopimus on tilaajan ja toimittajan/palveluntuottajan/urakoitsijan välinen sopimus, jossa sovitaan juridiset ja kaupalliset ehdot tuotteen, palvelun tai urakan toimittamisesta.

(29)

Voimaan 1.6.2025

Hankintasopimuksen kaikkien ehtojen tulee noudattaa hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä ilmoitettuja. Hankintasopimusluonnos tulee olla hankintailmoituksen liitteenä yhtenä hankinnan asiakirjoista, jotta voidaan varmistua siitä, että tarjoaja tietää mihin on sitoutumassa ja että kaikki saatavat tarjoukset ovat keskenään vertailukelpoisia eikä niihin silloin sisälly ristiriitaisia sopimusehtoja.

Hankintasopimus voidaan tehdä hankintapäätöksen lainvoimaiseksi tulon jälkeen. Hankintasopimuksen allekirjoittaa se, jolla on hankintavaltuudet tai se, jolle ylempi viranomainen on oikeuden delegoinut.

Hankintasopimusta ei voi sopimusaikana olennaisesti muuttaa. Sopimusmuutoksiksi ei katsota yhteyshenkilöiden tai -tietojen muutoksia.

Hankintalain 136 §:ssä on tarkat kuvaukset muutoksista, joita ei voida tehdä ja jotka ovat sallittuja.

18 Muutoksenhaku

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voi hakea muutosta saattamalla asia markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Markkinaoikeuteen voi valittaa tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi lisäksi tehdä hankintayksikölle kirjallisen vaatimuksen hankintaoikaisusta. Hankintaoikaisun voi tehdä myös pienhankinnoissa, jotka eivät muutoin kuulu hankintalain soveltamisalaan.
